

Dr. Chris Dudok de Wit: pionier op het gebied van bloedtransfusie

Auteur

Marleen de Bruijn-van Beek

(Tijdschr Bloedtransfusie 2010;3:30-1)

Op 18 november jl. overleed op tachtigjarige leeftijd Chris Dudok de Wit, een markante man die voor de bloedvoorziening in Nederland een belangrijke rol heeft gespeeld.

Ik leerde hem kennen in 1991 toen ik hem opvolgde als directeur van de Federatie van Rode Kruis Bloedbanken. Chris had tot dat moment 2 functies: naast directeur van de Federatie was hij secretaris van het College voor de Bloedtransfusie van het Nederlandse Rode Kruis. Die laatste functie zou hij blijven vervullen tot zijn 65^e verjaardag in 1994.

Chris was een uitstekend docent die zijn enthousiasme voor wat hem bezighield goed wist over te brengen. Hij vertelde graag. Niet alleen over bloedtransfusie en alles wat daarmee samenhangt en over de gezondheidszorg in het algemeen, maar ook over zijn vele andere interesses op gebieden als kunst, boeken, de natuur. Hij wist er heel veel van.

Tijdens gezamenlijke lunches werden het liefst onderwerpen als wat er zoal mis kon gaan in het menselijk lichaam (met alle nodige details) aan de orde gesteld. Ook zijn tuin, die geheel bestond uit verwilderde soorten, was dan een geliefd onderwerp. Tijdens een etentje bij ons thuis kon Chris zijn mening over de soort bomen in onze tuin ('niet natuurlijk in deze omgeving') nog net beheersen.

Zijn loopbaan op het gebied van de bloedvoorziening was indrukwekkend. In 1965 werd hij als internist aangesteld bij het Academisch Ziekenhuis in Utrecht met de opdracht een bloedbank op te richten. Na een studiereis door de Verenigde Staten heeft hij in deze bloedbank een aantal voor Nederland nieuwe technieken ingevoerd die de veiligheid van de bloedtransfusie duidelijk verhoogden, zoals het screenen van alle patiënten op irregulaire antistoffen. Deze vernieuwingen, die hij actief uitdroeg in voordrachten en publicaties, zijn later door de andere bloedbanken overgenomen. Een tweede prestatie was zijn initiatief om in Nederland een onderzoek op nationale schaal te verrichten naar het voorkómen van rhesusantagonis-

me door middel van anti-D-immunoglobuline. Dit onderzoek heeft geleid tot landelijke invoering van deze vorm van preventieve geneeskunde.

Tussen 1975 en 1977 was Dudok de Wit bloedbank-directeur in Den Haag.

Korte tijd was Chris Inspecteur bij de Geneeskundige Hoofdinspectie (van 1977 tot 1980), waarna hij opnieuw en nu voorgoed terugkeerde naar het werkkterrein van de bloedtransfusie. Hij werd secretaris van de Centrale Medische Bloedtransfusie Commissie (CMBC) van het Nederlandse Rode Kruis, een nationaal college dat zich bezighield met het bevorderen van de kwaliteit van de Nederlandse bloedvoorziening door het opstellen van richtlijnen voor Nederlandse bloedbanken.

In 1983 werd de Federatie van Nederlandse Rode Kruis Bloedbanken opgericht met het doel werkzaam te zijn in het 'belang van het bloedtransfusiewezen en

met het oog daarop de belangen van de leden te behartigen'. Alle toenmalige 22 bloedbanken werden lid van de Federatie. Het Centraal Laboratorium van de Bloedtransfusiedienst van het Nederlandse Rode Kruis (CLB) werd 'buitengewoon' lid. In de eerste jaren na haar oprichting deelde de Federatie een ondersteunend bureau met de CMBC. Chris gaf leiding aan dat bureau.

In zijn functie van secretaris CMBC was Chris actief betrokken bij de totstandkoming van de Wet inzake bloedtransfusie (de voorloper van de huidige Wet inzake bloedvoorziening), die in 1988 van kracht werd. De CMBC werd vervolgens ontbonden en opgevolgd door het bij de wet vastgestelde College voor de Bloedtransfusie van het Nederlandse Rode Kruis. Chris werd de eerste secretaris van dit College. In die functie heeft hij samen met de daartoe ingestelde commissies en werkgroepen een groot aantal adviezen en richtlijnen voor het College ontwikkeld. Zo kwam onder andere de richtlijn 'good manufacturing practice' (GMP) voor bloedbanken tot stand, waarvoor in het buitenland zoveel belangstelling bestond dat deze in een groot aantal talen werd vertaald. Ook over onderwerpen als de opleiding Bloedtransfusie-geneeskunde, het onderzoek op infecties, de bloedgroepbepaling bij donors en het werven van trombocyt- en beenmergdonors kwamen richtlijnen.

Veel tijd en aandacht besteedde Chris ook aan pogingen om de regelgevers in Europees verband te overtuigen van principes, die ten grondslag liggen aan de Nederlandse wetgeving, zoals vrijwillige onbetaalde donatie, zelfvoorziening en non-commercialiteit.

Het heeft hem altijd dwars gezeten dat het principe van onbetaald donerschap niet als verplichting in de Europese richtlijnen is overgenomen, maar slechts

verwoord is als een principe dat zou moeten worden nagestreefd.

De donorbelangen vormden een specifiek aandachtsgebied van het College. Chris benaderde de donors, die hij daarvoor geschikt achtte, persoonlijk met de vraag zitting te nemen in de Commissie Donorbelangen, de voorloper van de huidige Landelijke Donorraad.

Ten slotte wil ik niet onvermeld laten dat Chris samen met Ton Casparie, Johan van der Does en Pim van Aken de aanzet heeft gegeven voor de eerste consensusbijeenkomst over bloedtransfusie in Nederland.

Het lukte Chris steeds om in een omgeving waarin de meningen regelmatig nogal verdeeld waren te komen tot oplossingen die voor iedereen acceptabel waren. Voor zijn talrijke verdiensten werd hij bij zijn afscheid benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau.

De bloedvoorziening is Chris Dudok de Wit veel dank verschuldigd.

Amsterdam, december 2009

Correspondentieadres

Mw. H.M.H. (Marleen) de Bruijn-van Beek, algemeen secretaris Raad van Bestuur Sanquin

Sanquin
Plesmanlaan 125
1066 CX Amsterdam
Tel: 020 512 37 69
E-mailadres: m.debruijn@sanquin.nl